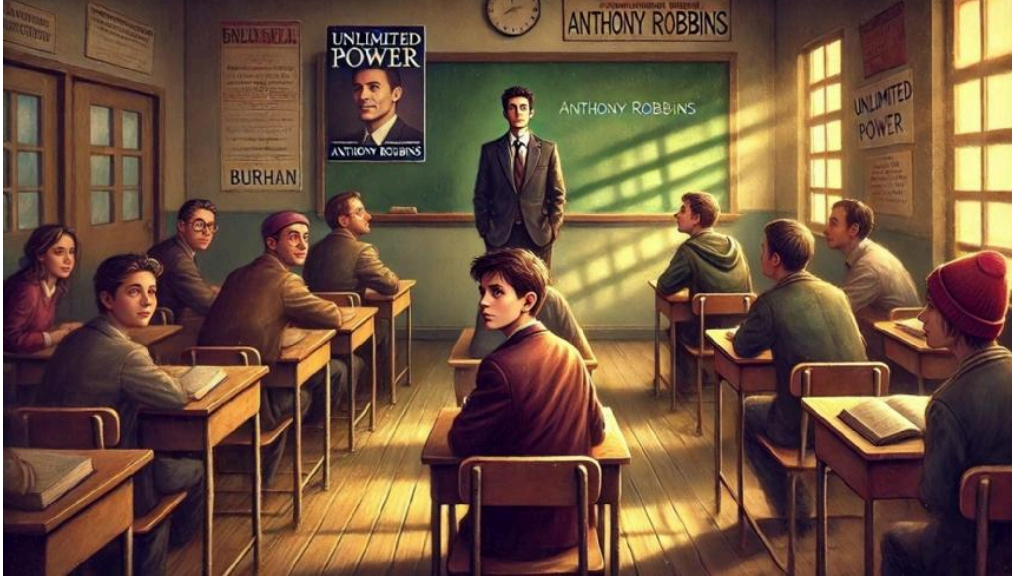

Sınırsız Gücün Sınırlarında

– MESUT ÇİFTÇİ · 25 Ekim 2024

1998 senesiydi sanırım. Lise 3. sınıf öğrencisiydim. Günlerden bir gün okula geldiğimde, sınıfta arkadaşlarımla ateşli ateşli bir konu hakkında konuştuklarını gördüm. Bu ateşli konuşma dikkatimi çekti. Ben en ön sırada tek başıma otururdum. Genelde ateşli ve eğlenceli sohbetler ise en arka sıralarda yapılırdı. O yıllarda da asosyal bir insan olduğumu açıkça söyleyebilirim elbette. Merakla arka sıralara doğru gittiğimde bir arkadaşımın Antony Robbins isimli Amerikalı bir yazarın Sınırsız Güç adındaki kitabını okula getirdiğini ve o kitap hakkında ateşli bir konuşma yaptığını öğrendim. Sınıfımızda bu tip bir sohbeti yapabilecek tek bir kişi vardı o da Burhan. Burhan isimli arkadaşımızın en dikkat çekici özelliği kimsenin bilmediği ya da fark etmediği filmleri, kitapları ve şiirleri keşfedip diğerlerine yani bizlere ballandıra ballandıra anlatmasıydı. Bunu çok iyi yapardı. Burhan en arka sırada otururdu ve yanında muhakkak birkaç kişi olurdu. Yanındaki kişilerin lideri de her zaman Burhan olurdu. Yani benim sahip olduğum kişiliğin tam tersi bir kişiliğe sahipti. Ben yalnızdım, Burhan kalabalıktı; ben asosyal birisiydim, Burhan sosyal birisiydi; ben popüler işleri pek sevmezdim, Burhan popüler işleri daha da popüler hale getirirdi. Tüm bunların yanı sıra benim el yazım ve çizimim oldukça kötüyken Burhan'ın el yazısı oldukça güzeldi ve çok iyi karakalem resimler çizerdi. Hatta bir keresinde beni bile resmetmişti. Hatıra olarak hala saklarım çizimini. Ben futboldan hiç hazzetmezdim ama Burhan tam bir futbol fanatığıydı. Birbirinden farklı insanlardık ama arkadaştık.

Burhan'ın getirdiği bu kitap bir kişisel gelişim kitabıydı. O zamana kadar kişisel gelişim hususunda kitaplar olduğunun elbette farkında değildik. En azından ben farkında değildim. Zaten Burhan'ın getirdiği bu Sınırsız Güç isimli kitabından sonra yerli kişisel gelişim kitapları da mantar misali bitmeye başladı kitapçılarda. Arkadaşımız Burhan her zamanki gibi bu kitabı çok heyecanlı bir biçimde övüyor ve göklere çıkarıyordu. "İçinizdeki kaplanı serbest bırakın!", "Hayatta dilediğiniz her şeye sahip

olabilirsiniz!" "Hayatta dilediğiniz her şeyi yapabilirsiniz!" Sanki Alaaddin'in sihirli lambasını bulmuştuk ve bizden dilek dilememizi istiyordu. O yıllarda canımı en çok yakan ve yaşamımı katlanılmaz hale getiren şeylerin bir listesi vardı elbette. Listenin başında ise her daim başımın belası olan yakıcı bir yoksulluk bulunmaktaydı. En temel ihtiyaçlar olan beslenme, giyinme ve barınma ihtiyaçlarım bile güç karşılanıyordu. O yıllarda ergenlik çağındaydım ama yoksulluk nedeniyle yetersiz beslenmekteydim. Pantolon, ayakkabı, ceket, kışlık palto gibi ihtiyaçlarım maalesef karşılanamıyordu. Bunun dışında kitap, kalem, defterdir; okul ihtiyaçlarımda kısıtlı bir şekilde karşılanıyordu. Üniversite sınavına girecektim ama ne dershaneye gidebiliyordum ne özel ders alabiliyordum ne de kaynak kitaplarım vardı. Bir gün karnım doyuyorsa diğer gün belki doyuyordu. Kış mevsimini hiç sevmiyordum. Çünkü kış demek benim için üşümek demektir. O yüzden eğer bu kitap işe yarıyorsa ilk dileğim bu yakıcı yoksulluktan kurtulmaktır.

İstekler listemdeki ikinci açlık da kuşkusuz ruhsal yani duygusal açlıktır. Evet fiziksel açlık kötüydü ama ruhsal açlık da en az fiziksel açlık kadar can yakıcı olabiliyordu. Annem ve babam ben beş yaşındayken boşanmışlar ve hayatımdan çıkmışlardı. Ben ise babamdan ve annemden ayrı bir şekilde dedemlerde kalıyordum. İstemeyen bir varlık olduğumu her defasında açıkça hissediyordum. Annem ve babam evliliklerinin bir hata olduklarının farkına varıp boşanmışlardı ve bende o evlilik hatasının bir sonucuydum. Yani bende bir hataydım. Var olmaması gereken bir varlıktım. Şöyle bir gerçek vardı ki bir insanı kendi anne ve babası sevmemişse, istememişse başka hiçbir insan sevmeyi ve istemeyi. İşte benim başıma gelen de buydu. Arkadaşlarımda anne ve babaları vardı, aile hayatları vardı ama benim yoktu. İkinci dileğim ise kuşkusuz anne ve babası eksik olmayan bir aileye sahip olmak olurdu. Annemi hiç görmedim babamı da yaz tatillerinde bir hafta kadar görebiliyordum. Babam için her nedense bir başarısızlık abidesiydim. Ne yapsam babam tarafından takdir görmez ve aşağılanırdım. Babam tam bir sinir hastasıydı ya da beni hiç sevmiyordu. Otursam hataydı, yatsam hataydı, kalksam hataydı, yesem hataydı, içsem hataydı, konuşsam hataydı ve hatta bana kalırsa nefes almam bile hataydı. Sanırım benim varlığım başlı başına bir hataydı. O yüzden yaz tatillerinde gerçekleşen bu bir haftalık buluşmalar tam olarak cezaevindeki hücre hapislerine benzemekteydi. Zaten üvey anne de beni istemiyordu. Ama bu konuda beni oldukça inciten iki olay olmuştu. Şimdi bunlardan bahsetmişken bu olaylara değinmesem olmaz elbette.

Babam annemle boşandıktan sonra beni dedemlere bırakıp Ankara'ya taşındı ve Ankara'da başka birisiyle evlendi. Evlendiği kişinin bir de kızı vardı. İşte babam bu üvey kızına çok iyi davranırdı. Ben her defasında aşağılanırken bu kız her zaman övgü alırdı. İşte bu beni çok incitirdi. Bir diğer olay ise babam bazen dedemlerin yanına gelirdi. Bir keresinde babama kendisiyle beraber dışarıda gezmek istediğimi söyledim. Babamsa nedenini sordu. Bende utana sıkıla arkadaşlarıma babamla gezdiğimi göstermek istediğimi ve bir babam olduğumu herkese göstermek istediğimi söyledim. Babam ise yalnızca bana güldü ve bu isteğimi yerine getirmedi. Bu da beni çok ama çok incitmişti. Vefakâr dedem insanlardan benim için yardım istiyordu ve yardım isterken öksüz ve yetim bir çocuk diye bahsediyordu benden. Sanırım insanlar yardım etmeyi kesmesinler diye babam benimle gezmek istemiyordu. İşin kötü tarafı

şuydu ki kendisi de yardım etmiyordu bana. Velhasıl-ı kelim zor ve acı verici zamanlardı benim için. İşte bu zor zamanlarda arkadaşım Burhan'ın ballandıra ballandıra anlattığı bu kitap derdime bir çare olabilir miydi? Yoksulluğumu giderip hiç sahip olmadığım anne ve babamı bana geri verebilir miydi?

Arkadaşım Burhan'a Antony Robbins'in Sınırsız Güç isimli bu kitabını ağabeyi vermişti. Elbette bu kitabı Burhan'dan hemen isteyemedim. Çünkü önce Burhan okuyacaktı, sonra yakın arkadaşları ve en son bana sıra gelecekti. Ancak sıra bana beklediğimden de çabuk geldi. Zira arkadaşım Burhan'ın yakın arkadaşları bu kitapla pek ilgilenmemiş olacaklar ki bir ay gibi kısa bir süre sonra kitabı Burhan'dan istedim ve heyecanla okumaya koyuldum. Kitabın başında yazarın başarı öyküsünden bahsediyordu. Bilmem kaç yaşında fazla kiloları olan ve bulaşıklarını küvette yıkamak zorunda olan bir adam iken yazar içindeki sınırsız gücü serbest bırakarak şimdilerde bir şatoda sevdiği kadın ile birlikte yaşıyordu. Gerçekten de büyüleyici şeyler teklif ediyordu kitap okuyucusuna. Öncelikle ne istediğinizi bilmeniz gerektiğini söylüyordu yazar. İşte benim takıldığım nokta ise burada başlıyordu; ben ne istiyordum? Ömrüm boyunca somutlaştırabileceğim bir isteğe sahip olmadım, olamadım. Yani yoksul olmamak istiyordum. Anne ve babamın yanımda olmasını istiyordum. Dışlanmamak ve ötekileştirilmemek istiyordum. Toplum içinde sıradan bir insan olabilmek istiyordum. Normal bir insan olmak olabilmek istiyordum. Temel ihtiyaçlarımın karşılanabilmesini istiyordum o zaman için. Ama dediğim gibi bu istekleri somutlaştıramıyordum. Yazarın bahsettiği bulaşıklarını küvette yıkama olayı bile benim için bir lükstü benim için o zamanlar. Ne bulaşıklarım vardı ne de bir küvetim. Haftada bir olmak üzere bir kovsa suyla yıkanıyordum o kadar. Kitabın yarısına ulaştığımda kitaptaki tavsiyelerin kısmen bana uygun olduğunu ve ancak uyarıldığında işe yarayabileceğini anladım. Kitap tamamen Amerikan kültürü ve Amerikan yaşantısı içinde geçerli olabilirdi. Ben İç Anadolu'da yaşayan bir Yörük olarak kesinlikle yazarın bahsettiği imkanlara sahip değildim ve asla da olamayacaktım. Bizim gibi toplumlarda hür teşebbüs olmaz, olamaz. Bir köşede simit bile satmak istesiniz muhakkak bir yerlerde bir tanıdığınız olması gerekir. Aksi halde size o köşede size simit sattırmazlar. Bizim gibi toplumlarda nerede doğduğunuz ve hangi aileye mensup olduğunuz tüm hayatınızı şekillendirir. Hatta nasıl bir hayat yaşayacağınız belirler. Yani belki bir klişedir ancak benim yaşadığım toplumda gerçekten de "Coğrafya bir katedir." Ne olacağınız, ne kadar olacağınız, ne yapacağınız ya da ne yapamayacağınız daha siz doğar doğmaz belirlenmiştir. Bu çizgilerin dışına kolay kolay çıkamazsınız. Toplumdan ziyade bir kabiledir yani içinde bulunduğunuz topluluk. Bir tanıdığınız yoksa ya da birilerinin hısımları yani akrabası değilseniz ne uzarsınız ne de bir yerlere gelirsiniz. Aslında Cumhuriyetin ilan edilmesi ile bu ilkelikten kurtulmak istenmiştir. Köylü çocukları da toplumda yüksek mevkilere gelmişlerdir ancak zamanla Cumhuriyet İlkeleri esnetilmiş ve zamanla eski ilkel kabile toplumu yaşantısına geri dönmüştür. Özellikle İç Anadolu'da böylesi bir hür teşebbüsün temelini atılabilmesi ve bu temelden inşa edilebilmesi pek mümkün görünmemektedir.

Açıkçası Antony Robbins'in kitabını sonuna kadar okudum ve kitabında yazdıklarını hayatıma uyarlamaya da çalıştım. Ama olmadı, olduramadım. Antony Robbins Amerika gibi bir fırsatlar ülkesinde değil de İç Anadolu'da doğsaydı da keşke yine aynı sahip olduğu sınırsız gücü devreye sokup bir şatoda

yaşayabilseydi. Böylece bize de örnek olabilseydi. Kitabı okuduktan sonra kitabın bahsettiği imkân ve olanaklara sahip olmadığımı bir kez daha iyi bir şekilde anlamış oldum. Bir de kitap açık yüreklilikle söyleyebilirim ki pek hoşuma gitmedi. Kitap açık bir şekilde insanları “fırsatçılık” yapmaya yönlendiriyordu. Bir fırsat bul ama nasıl bulursan bul mantığında işliyordu denklem. Başarılı bir insanı kopyala ve bir fırsat bulup sende köşeyi dön mantığında işliyordu kitabın denklemi. Belki de ben öyle anladım bilemiyorum. Örneğin kitapta yanlış anımsamıyorsam evlilik hususunda şöyle bir kısım vardı; güzel bir kadını kendine hedef olarak belirle ve sen çirkin olsan da o güzel kadına sahip olmak için tüm fırsatları değerlendir. Yani tam olarak böyle demese de buna benze bir şeylerden bahsediyordu. Halbuki güzel neye göre güzel, kime göre güzel ve yalnızca fiziksel güzellik mi önemli olan? Aşk nerede, sevgi nerede? Yani kültürel olarak da bizden uzak şeylerden bahsediyordu. Biz her ne kadar yoksul olan ve ilkel alışkanlıkları olan insanlar olsak da Anadolu Kültürü dünyanın en zengin kültürlerinden birisidir. Sevmenin de âşık olmanın da insanlığında bin türlü çeşidini barındırır Anadolu Kültürü. Yani iki yüz elli-üç yüz yıllık Amerikan Kültürü ile Anadolu Kültürü’nün boy ölçüşmesi bile düşünülemez. Zaten kültürler de birbirleriyle boy ölçüştürülmemelidir.

Kişisel gelişim kitaplarıyla ilk karşılaşmam işte bu şekilde olmuştu. Amerikan kültürü içinde işe yarayacak tavsiyeler, taktik ve stratejiler olduğu ve bulunduğu kültür içerisinde işe yarayacağı kuşkusuz doğrudur. Bu konuda kafamda hiçbir soru işareti ya da kuşku yok. Ancak farklı kültürlerde birebir uygulamayla işe yarayacak tavsiyeler olduğunu söyleyemem. Amerikan kültürünün temel yapı taşlarını nelerdir peki? Öncelikle olmazsa olması kapitalizmdir; hür teşebbüstür. Amerika’da yoksul bir ailenin çocuğu gerekli fırsatları değerlendirerek bir servete kavuşabilir. Ama başka toplumlarda aileniz kimliğiniz gibidir, isterseniz de bu kimliğinizi aşamazsınız. Bu gerçekler dolayısıyla kişisel gelişim konulu kitaplara her zaman mesafeli oldum. Ancak gerçek şu ki; insan hayatını düzeltmek için ve daha iyi bir hata sahip olmak için elbette nasihatler alabilir. Kişisel gelişim kitaplarına bir tür nasihat kitapları olarak baktım.

Yazımın sonunda bende bir nasihatte bulunabilirim elbette; “Siz, siz olun asla sizi dinlemek istemeyen birisine zorla kendinizi dinlettirmeyin. Sözlerinizi kıymetsizleştirirsiniz ve dolayısıyla kendiniz kıymetsiz bir hale gelirsiniz. İnsanlar sizi dinlemiyorlarsa konuşmayı ve anlatmayı bırakın.” Ben işte biraz da bu yüzden yazıyorum. Yazmak da konuşmak gibi bir anlatma biçimidir. İnsan konuşurken kimin dinlediğini ya da dinlemediğini pek kestiremez. Ancak insan eğer anlatmak istediklerini yazarak anlatıyorsa yalnızca anlamak isteyenler okurlar.